

βιον, ἐγένετο τύπος καὶ ὑπογραμμὸς χριστιανοῦ πολίτου, χρηστοῦ Ἀνδρός, ἀμέμπτου δημοτικοῦ ἄρχοντος.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν αἰσθηματικώτατον λόγον τοῦ ἐν Αἰγίῳ ἀξιότιμου ἱατροῦ καὶ φίλου τῆς «Ποικιλίας Στοῦς» κ. Α. Σπηλιοπούλου, δι' οὗ πιστῶς σκιαγραφεῖται ὁ βίος τοῦ Δ. Πολυχρονιάδου, ἀρμοδιώτερον δὲ ἱστοροῦνται αἱ φιλοπόλιδες καὶ φιλόανθρωποι πράξεις τοῦ ἀνδρός καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὡς πολιτευτοῦ καὶ δημοτικοῦ λειτουργοῦ.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΕΙΣ

ΔΙΟΜΗΔΗΝ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗΝ

Ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ σαῶ τοῦ Αἰγίου τὴν 23ην Νοεμβρίου 1892 κατ' ἐντολὴν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου

ΥΠΟ

ΑΝΔΡΕΟΥ Κ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Οὔτε ἡ ψυχικὴ ταραχὴ, εἰς ἣν εὐρίσκομαι τὴν στιγμὴν ταύτην, οὔτε τὸ ἐπίσημον τοῦ νεκροῦ τούτου μοὶ ἐπιτρέπουσι νὰ ὁμιλήσω ὡς ἔπρεπεν, εἰς προσφιλῆ φίλον, ἔγκριτον συμπολίτην, σπουδαῖον τοῦ τόπου καὶ τῆς ἑπαρχίας πολιτευτήν, ὃν ἐν πένθει καὶ μετὰ δακρύων οὕτως ἅπασα ἡ πόλις τοῦ Αἰγίου προπέμπει εἰς τὸν τάφον, τὸν Διομήδην Πολυχρονιάδην.

Ἦθελον ἀρνηθῆναι νὰ παραστῶ ἐνώπιον ὑμῶν, ἐὰν δὲν ἐκρατυνόμην ὑπὸ τῆς πίστεως, ὅτι ἐπιτελῶ καθῆκον ἐπιβαλλόμενον ἐμοί, ὡς φίλον καὶ πολλάκις μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντα ἐν τῇ πολιτικῇ παλαίστρᾳ, μὴ ἀφίπων νὰ καταβῇ εἰς τὸν τάφον, πρὶν ἢ ρίψω ὀλίγα ἄνθη ἐπὶ τῆς σοροῦ τῆς μνήμης ἀνδρός, τὸν ὁποῖον μετὰ τόσῃς μεγαλοπρεπέας ἡ πόλις τοῦ Αἰγίου κηδεύει σήμερον.

Ἦθελον ἀρνηθῆναι, ἐπαναλαμβάνω, νὰ παραστῶ ἐνώπιον ὑμῶν, ἀλλ' ὑπέικων εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, οὗτινος μέλος τυγχάνω, ἔρχομαι ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐν σκιαγραφίᾳ νὰ περιγράψω, ἐξυμνῶν, ὅσα τὸ ἐπ' ἐμοί, τὴν πολιτείαν καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ προκειμένου νεκροῦ.

Ἐνώπιόν μας ἐκτείνεται ἄπνους, ὁ πρῶν ἡμῶν συνάδελφος, πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὁ ἐπὶ δεκαετίαν διατελέσας δήμαρχος Αἰγίου, ὁ τοσοῦτον δράσας καὶ δρῶν μέχρι τῆς τελευταίας του ἐκπνοῆς· κεῖται ἄπνους καὶ δυνάμεθα νὰ τὸν κρίνωμεν, ὅχι πλέον μὲ τὰς πολιτικὰς ἀντιθέσεις, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐλιχνείαν, ἥτις δέον νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν ὁμιλοῦντα ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου.

Ὁμολογουμένως, ἵνα ἀνέλθῃ εἰς τόσα ἀξιώματα καὶ νὰ θεωρῇται τὸ κέντρον καὶ ὁ ἄξων τῆς πολιτικῆς τοῦ τόπου — ὀφείλομεν νὰ τὸ εἴπωμεν, ἦτον εὐφυΐα, ἦτο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιφανῇ.

Δὲν ἔφρεν ὁ Διομήδης Πολυχρονιάδης, οὔτε τίτλους ὀνομάτων, οὔτε πλοῦτον, ἀλλ' ἤρχετο ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ λαοῦ. φέρων τὴν εὐφυΐαν, τὴν δραστηριότητα τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ὁ λαὸς ἀνεγνώρισε μετέπειτα διὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὡς Δημάρχου Αἰγίου.

Γεννηθεὶς τῷ 1833 ὁ περιφλημένος ἡμῶν συμπολίτης, τυγῶν δὲ καλλίστης παιδεύσεως καὶ διακρινόμενος ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ ἰδιοσυφύᾳ πνεύματος, ἐνωρίτατα ἐπέδωκε εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον· καὶ ἰδοὺ ἀπὸ τοῦ 1858 ἀναφαίνεται ὡς χύριος ἐν τῇ πολιτικῇ τοῦ τόπου παράγων. Εἰσέρχεται εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον καὶ μετέπειτα ὡς γραμματεὺς τοῦ δήμου ἐπὶ τῆς δημαρχίας τοῦ χρηστοῦ καὶ ἐναρέτου Δημάρχου Ῥωμανιώλη, ἀκριβῶς σχεδὸν αὐτὸς διευθύνων τὰ τοῦ δήμου, διότι τὸν διέκρινεν ὀξύνοια καὶ ἐτοιμότης πνεύματος καὶ γνῶσις τῶν δημοτικῶν πραγμάτων. Ἠσπάρσθη τὴν μεταπολίτευσιν, εἰργάσθη, καὶ ὡς στρατιώτης

υπηρετεῖ ἵνα κρατηθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια κατὰ τὰς κρίσεις ἐκείνας ἡμέρας. Οὐχ' ἦττον ἡ ἐξιδιασμένη αὐτοῦ ἱκανότης περὶ τὰ δημοτικά δὲν παρωράθη, οὐδ' ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀντιφρονούντων καὶ ἐξηκολούθει διευθύνων τὰ τοῦ δήμου μετὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς διακρινούσης αὐτὸν δραστηριότητος.

Ἐπεβλήθη εἰς τὸν τόπον, ἀπέκτησε δικαιώματα καὶ τὰ δικαιώματα ταῦτα, ὡς ἦν ἐπόμενον, τὰ ἀνεγνώρισεν ὁ δῆμος, ἐκλέξας αὐτὸν ὡς Δήμαρχον κατὰ τὸ 1866, ὅτε τὸ πρῶτον ἐφημερίζετο τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς διὰ σφαιριδίων τῶν πρῶτων Δημάρχων ἐπὶ τῆς νέας βασιλείας. Ἐπὶ δέκα ἔτη διόκησε τὸν τόπον ὡς Δήμαρχος τιμηθεὶς καὶ ἐκ δευτέρου διὰ τῆς ψήφου τῶν συμπολιτῶν του.

Ἄν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πρὸς πολλὰ εἶχε νὰ παλαίῃ καὶ ἤρχετο μετὰ μίαν ἐπανάστασιν, ἥτις ἀφῆκε διασαλευμένῃν τὴν τάξιν, ἐπεκράτει δὲ τὸ ἀτακτον στοιχεῖον, ἐν τούτοις εἰργάσθη ὑπὲρ αὐτῆς καὶ πολλὰ ὑπὲρ τοῦ τόπου ἔπραξε, τὰ ὅποια καὶ ἀψευδὲς ἀπομένουσι μαρτύριον τῆς ἐργασίας, τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ Διομήδους Πολυχρονιάδου.

Ἡ κατασκευή τοῦ ὑδραγωγείου πρὸς διοχέτευσιν τοῦ ποσίου ὕδατος ἐν τῇ πόλει δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς γιγάντειον ἔργον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι καίτοι τότε ὁ δῆμος εἶχε τὸ ἥμισυ τῶν ἐσόδων, ὅμως ἔδαπάνησε ὑπὲρ τὰς 160 χιλ. δραχμὰς πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὑπάρχοντος ὑδραγωγείου ἀνευ δανείου. Ἐφωταγώγησε πρῶτος αὐτὸς τὴν πόλιν, ἐμύρφωσεν ὁδούς, κατασκεύασε κράσπεδα, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔδωκε νέαν ζωὴν, νέαν ὥθησιν πρὸς καθωραϊσμὸν τοῦ τόπου.

Ἀληθῶς ἀντεπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας τῶν συνδημοτῶν του, ἀντεπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐπαξίως τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὸ τιμητικὸν τοῦτο σημεῖον. Ὅταν ὁ λαὸς ἐκτιμᾷ, ἀναγνωρίζει, ἀνευρίσκει τὴν ἱκανότητα, ὁ λαὸς δ' οὗτος εἶναι ἄξιος τοῦ προορισμοῦ του, ἄξιος λαμπροτέρου μέλλοντος· ὁ Δ. Πολυχρονιάδης ἐξήσκει τοσοῦτον γόητρον, τοιαύτην δημοτικότητα, ὥστε ἅπαναι αἱ ἐπιτόπιοι μερίδες συνασπισθεῖσαι μόλις δι' ὀλίγων ψήφων κατέρωσαν νὰ ἀφαιρέσωσι ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν τῇ 1874.

Ἡ ἀποτυχία του αὕτη δὲν τὸν ἀπεθάρρυνε, ἀλλ' ἐξηκολούθει πολιτευόμενος μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς δημότας του προθυμίας, εὐεργετῶν καὶ παρέχων αὐτοῖς πᾶσαν δυνατὴν προστασίαν.

Ἐπὶ δημαρχίας Σωτηρίου Μεσσηνέζη, τοῦ ἐντίμου καὶ ἀκεραίου ἐκείνου ἀνδρός, ἐξελέγη δημοτικὸς σύμβουλος, ἐξεπλήρωσε δ' εὐλαβῶς τὸ καθήκον του μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν μετριοτήτος, συμβουλευὼν τὸ καλὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Μὴ κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοδοξίας ὑπηρετεῖ ὡς στρατιώτης καὶ διὰ τοῦτο τὸν βλέπομεν, εἴτε ὡς δημοτικὸν σύμβουλον, εἴτε ὡς πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, εἴτε ὡς δήμαρχον. Τοῦτο ἀναμφιβόλως ἦτον ἀρετὴ καὶ μετριοφροσύνη τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ τοιαῦτα ἀρεταὶ δυστυχῶς σπανίζουσι παρ' ἡμῖν.

Ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ μερὶς ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεκράτησεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1891 διεύθυνε διὰ τῶν φίλων του τὸν δῆμον καὶ τὴν ἐπαρχίαν διὰ τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς. Ἀκριβῶς εἰπεῖν οἱ δήμαρχοι ἐξελέγοντο μετὰ τῶν φίλων του. Ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους ἐξελέγη πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Συνυπηρετήσαντες ἐν τῇ δημοτικῇ συμβουλίᾳ ἐξετιμήσαμεν μετὰ τῶν λοιπῶν συναδέλφων τὸν ἄνδρα διὰ τὴν εὐπρεσηγορίαν καὶ τὸν μετρίχιον τρόπον μεθ' οὗ διεξήγαγε τὰς συνεδριάσεις τοῦ σώματος, ἐπέβαλλε τὸν σεβασμὸν καὶ προσεῖλκε τὴν ἀγάπην πάντων ἡμῶν.

Τῷ ὄντι ὑπῆρξε προσωπικότης ἐν τῷ τόπῳ.

Τοιούτων δ' ἀπολαμβάνων συμπαθειῶν καὶ πεπροικισμένους μὲ τοιαῦτα πολιτικὰ προτερήματα, ἐδικαιοῦτο, ὑπολαμβάνομεν νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ βουλευτικὸν ἄξιωμα· ἡ ἐπαρχία ὅμως δὲν τὸν ἐτίμησεν.

Ἠκολούθει τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως τοῦ κ. Τρικούπη καὶ ἔνθερος

ὁπαδὸς αὐτῆς ἦτο. Ἐξετιμᾶτο ἰδιαζόντως παρὰ τοῦ κ. Τρικούπη διὰ τὰ σταθερὰ πρὸς αὐτὸν φρονήματά του. Ἐνῷ ἡδύνατο κατὰ τὴν 14ην 8βρίου νὰ περιβληθῇ διὰ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος μεθιστάμενος εἰς τὴν ἀντιπολιτευσιν, ἐπροτίμησε ν' ἀποτύχῃ μᾶλλον παρὰ νὰ μεταβάλλῃ πολιτικὸν φρόνημα.

Τὰς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὴν πολιτείαν ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἐκτιμῆσας ἡ παροῦσα κυβέρνησις τὸν προήγαγε εἰς ἰππότην τοῦ χρυσοῦ σταυροῦ, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ διέταξε ἵνα ἀπονεμηθῶσιν αἱ προσήκουσαι εἰς τὸ ἀξίωμα του στρατιωτικαὶ τιμαὶ διὰ τοῦ ἀφικομένου ἐνταῦθα ἐπὶ τούτῳ στρατοῦ. Παρισταμένη δ' αὕτη διὰ τοῦ κ. Νομάρχου ἀποδίδει εἰς ἔνδειξιν ἐκτιμῆσεως τὸ ὕστατον χαῖρε εἰς ἄνδρα τοιαύτας ἔχοντα πολιτικὰς ἀρετάς.

Ὁ μόνον ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψιν διέπρεψε καὶ διεχρίθη ὁ Δ. Πολυχροσιάδης ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐμπορικὴν, διότι ἐφάνη τὰ μάλα χρήσιμος καὶ εὐεργετικώτατος εἰς τὸν τόπον.

Αἰτοῦμαι συγγνώμην, ἂν ἐπεκτείνω ἔτι πέραν τὸν σύντομον τοῦτον ἀποχαιρετισμὸν μου συμπληρῶν τὴν βιογραφίαν του δι' ὀλίγων λέξεων ἐπὶ τε τοῦ ἐμπορικοῦ βίου καὶ οἰκογενειακοῦ.

Ἐνῷ ἐν τῇ πολιτικῇ τύρβῃ οὕτως ἀνεστρέφετο καὶ οὕτως ἔδρα, τὸ ἀνήσυχον τοῦ ἀνδρὸς πνεῦμα δὲν περιωρίζετο ἐκεῖ μόνον, ἀλλ' ἤθελε καὶ ἐν τῷ ἐμπορικῷ κόσμῳ νὰ δράσῃ, νὰ ὠφελήσῃ καὶ νὰ ἐπιβληθῇ. Τὸ κατῴρωσε διότι τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἐμπόριον τῆς σταφίδος τῆς ἐπαρχίας τὸ διενήργει αὐτός.

Ἄς μαρτυρήσῃ ὁ κτηματίας, ἃς μαρτυρήσωσιν οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ ἔμποροι, πόσον τιμῶς συνηλάσσετε, πόσον εὐσυνειδήτως διεχειρίζετο τὴν περιουσίαν τοῦ κτηματίου καὶ ἐξεπλήρου τὴν ἐντολὴν τῶν ἐμπόρων του.

Ὡς ἔμπορον ἡ πόλις τοῦ Αἰγίου τὸν εὐγνωμονεῖ καὶ ὀφείλει εἰς αὐτὸν πολλὰ, διότι εἶναι ὁ μόνος τολμῶ εἰπεῖν, ὅστις ἐργαζόμενος, ἐμπορευόμενος, δὲν εἶχεν ὑπ' ἄψιν μόνον τὸ ἴδιον συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ συμπολίτου του, τὸ συμφέρον τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος, ἣν ἡγάπα καὶ ἤθελε νὰ βλέπῃ εὐδαιμονοῦσαν.

Ἀπόλλυσι σήμερον τὸ Αἶγιον, ἄριστον πολίτην, ἔγκριτον πολιτευόμενον, ἀφιλοκερδῇ καὶ ἐπιχειρηματίαν ἔμπορον.

Ὁ Διομήδης Πολυχροσιάδης περιελάμβανε τόσα πλεονεκτήματα, τόσας ἀρετάς, ὥστε δικαίως ἐτιμᾶτο καὶ ἦτο σεβαστὸς παρ' ὅλων τῶν τάξεων, τόσῳ μᾶλλον, διότι ἐρχόμενος ἄνευ περγαμηνῶν καὶ τίτλων, διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς εὐφυΐας του ἐδημιούργησεν ἐπίζηλον θέσιν εἰς τε τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Γενόμενος πλούσιος ἐχρησιμοποιοῖ τὸν πλοῦτον ὠφελῶν καὶ συντρέγων τοὺς συμπολίτας του.

Ἐλεήμων καὶ ἡ ἐλεημοσύνη αὐτοῦ ἔφθανεν ἄχρι τῆς καλύβης τοῦ πτωχοῦ. Ἀφοῦ ἡ ἰσότης δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι καθήκον, εἶναι ὅρος ἐπιβαλλόμενος τοῖς πλουσίοις. Ὁ Δ. Πολυχροσιάδης ὡς οἰκογενειάρχης θὰ χρησιμεύῃ ὡς παράδειγμα διότι ἦτο καλὸς σύζυγος, φιλόστοργος πατήρ, τὴν δὲ ἀνατροπὴν τῶν τέκνων ἐθεώρει ἱερὰν ὑποχρέωσιν.

Ἡ πόλις τοῦ Αἰγίου βαρυαλγοῦσα καὶ συγκεκινημένη ἐπὶ τῷ θανάτῳ του, ἐν μεγάλῃ θλίψει καὶ μετὰ δακρύων συνοδεύει εἰς τὸν τάφον τὸ λείψανον ἀνδρὸς, τοσούτῳ ἐργασθέντος ὑπὲρ τοῦ τόπου, μετὰ σειρὰν δὲ μόθων ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου παραδῶσαντος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ χθὲς εἰς τὸν πλάστην του.

Ἄνευ διακρίσεως τάξεως, σὲ προπέμπει αἰοῖδιμε Διομήδῃ, σύμπασα ἡ πόλις εἰς τὸν τάφον. Εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης τῆς γενναίας σου καρδίας ἔστωσαν οἱ πολυπληθεῖς στέφανοι, οἵτινες στολίζουσι τὸν νεκρὸν σου.

Πρὶν ἢ δὲ καλύψῃ ἡ σκληρὰ τοῦ τάφου πλᾶξ τὸ σῶμά σου, ἐπίτρεφόν μοι νὰ σὲ ἀποχαιρετίσω ὡς φίλον, νὰ σὲ ἀποχαιρετίσω πρὸ πάντων, ἐξ ὀνόματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἐνετείλατό μοι εἰς μικρὰν ἐκτίμησιν τῶν ὑπὲρ τοῦ δήμου ἐργασιῶν σου, ἵνα ρίψω ἐπὶ τῆς σοροῦ σου τὰ ὀλίγα ταῦτα ἄνθη